

BAZTANGO GAU-ESKOLEN GAIN

Elizondo, 79-VII-20

Jose Urroz

BAZTANGO GAU-ESKOLEN HISTORIA:

Sarrera: 1970 urtean sortzen dituzte "euskerazko kla-seak" Elizondon, bertako giza-euskaltzale batzuek. Jon Oñatibia izan zuten laguntzaile, astean bi aldiz etortzen zen Donostiatik.

Lehenengo saioa, izan zen 1971-1972, nahiz bizi motza izan, zaletasun pixka bat sortu zuen. Lehenbizian, jende asko izendatu zen gau-askolan baino, poliki, poliki, nekatu eta aspertu ere.

Bigarren saioa 1975-1977 Lantegi eskola hasi oinan eta segidan ainbertze ikasle izendatuzen berriro, baino, ikasgela bakoitzeko gehiegi. Gainera batzuk uste baino zailagoa zela ikusi zuten, eta pixka, pixkanaka, gutxitu ziren.

Hurrengo urtean berriz gogoz eman genion haspenta eta jendea izendatu zen. Zerbait gutxiago, hiru mailetan. Ikastaroari akabila ematerakoan erabera gehiago ziren aurreko urtean baino. Hirugarren urtean gauza berdintsua gertatu zen. Hala ere, ikusi genuen multzo txikiagokin lan gehiago egiten zela eta ikasleen aldetik iraupen haundiagoa, gainera, mintzaera biziago erabiltzen dela, ta ikastaroa amaitu genuen beste urtetan bezelaxe.

1978-1979. Lantegi eskolatik aldatu ginen ikastolara, nola dagoen herriaren erdian "Kuarteleko Zelayan". Gainera, ikastolan beti, euskal kutsu gehiago nabaritzen delako: marrazkiak, tresnak, euskal liburuak eta abar. Lau mailetan hemen dugu ikastaroa; hiru lehenengoak *euskalduntzen*, eta laugarrena *alfabetatzen*.

1979. urte hasieran, Iruritako gaztediok euskal zaletasuna giroa sumatu zuten beren tartean, nola elkartzen ziren bi soziedadetan eta nabaritzen zuten zerbait falta zutela: abestiak, dantzak, jolasketak, dena euskal kutsuan, eta mintzaera erdaraz.

Orduan Iruritako eskoletan hasi ziren gau-eskola ematen eta izendatu ziren uste baino gehiago. Ikastaroak eman dira bi mailetan, eta aurtengoa ikusirik, datorren kurtsuan nahi dute hirugarren maila sortu.

Aurtengo oporretan kezka sentitu dute Oronoz-Mugaireko euskal zaleak eta saio txiki bat egin nahi izan dute. Uztaileko hilabete osoa goizeko 10 etatik- 12 arte bi mailetan ematen da euskera bertako aurrei, eta oso pozik daude ikasleak eta baita ere irakasleak, nolako giro ederra dagoen. Datorren kurtsurako gau-eskola antolatzeke lanean ari gara bertako gurasoekin. Honekin ez dugu erran nahi oraingoz hetsi artu dugunik, baizik zer giro dagoen urtetik urtera Baztango Bailaran. Gure nahia da Baztango herrixka guztietan gau-eskolak sortzea, gutxienez bi mailetan: bat *euskalduntzen* eta bestea *alfabetzen*, batez ere.

Baina nola garen hain bakartiak, gure bidea orain arte izan da herriak sor ditzala bertakoek ikusten dutenean zer garrantzia daukan gure tartean euskaraz mintzatzeak.

* * *

Hizkuntza eta gizartea.—Hizkuntza eta gizartea hestu elkar loturik agertzen zaizkigu. Ezin dugu pentsatu, bat izatea bestea gabe.

Gizonen pentsamentuak agertzeko biderik osoena dugu hizkuntza. Hizkuntza herri batetako gizadiaren esperientzian kristaldura bat dela erran badazakegu alde batetik, eta bestetik, erabakizaile da gizartearen eta gizabanakoaren elkar bilerarako.

Hizkuntzak eta honen baitan bildu den giza ondareak, ez du ezaguketa bakarrik, bai eta gizaeran jokaera ere. "Hizkuntzaren bitartez taxutzen da gizonen bizitza osoa. Zai egon gaitezen euskaldunak, horrenbeste mila urtez gure aurrekoek irauan duten hizkuntza ez galtzeko. Nahi badugu Euskadi

Euskal-Herria bihurtu, beharrezkoa da euzkotarrak euskaldundu. Bestela, Euskadi euskararik gabe ez da Euskal-Herria.

Baztanen, bertze tokietan bezala, noiz eta euskara galduago orduan eta kontzientzi gehiago sumatzen da euskararen beharra. Lehenengo Elizondon gero Iruritan eta orain Oronotzen.

Gau-eskola deritzen diogu orain arte euskaldundu eta alfabetatzeari ikastolatik kanpora, nahiz askotan egunez eman klaseak edo ikastaroak.

Baztango Gau-eskola Nafarroako gau-eskola elkartean dago, eta Euskadiko federazio barruan; gainera Euskalzaindiaren babesean; Horrengatik gure lana izan da batez ere hizkuntzaren gain baina euskal historia ta ohiturarik huts egin gabe. Nafarroako Alfabetatze Euskalduntze Koordinakundearen barruan nola dagoen, haren problematika dauka. Baztango Bailara euskaldunaz hartzen dogu, baino gutxi kontzientziatua. Euskaraz dakitenek ez diote garrantzirik ematen bere asaba zaharren hizkuntzari eta ez dakienek oso zaila arkitzen omen dute.

Nafarroako gaueskolak sortu ziren Euskadi guziko problematika beraz. Ikastolak egiten duen lana osotzeko. Nola ikastolak euskalduntzen eta alfabetatzen dituzten haurrek, lan hori soil gelditzen da oraingoz Euskadi osoan euskalduntzeko erdaldunak, eta alfabetatzeko euskaldunak.

Horrengatik norma bezala gau-eskolako mugimendua ikastolagandik aparte dago, problematika desberdinak dituelako, nahiz eta bi erakundeak helburu berdinak izan; hau da Euskal Herria euskaldundu.

Honela irakasle askok egunez ikastolan ematen dituzte klaseak eta gabaz, gau-eskolan eta ikastola ez den tokietan, liberatu edo beste irakasleen bitartez.

Gaur, Alfabetatze euskalduntze mugimenduak, lan izugarria du aurrez-aurre Nafar herriak euskararen alde azaltzen ari den kezka, ardura eta asmoa ikusteaz. Bere lana aurrera eraman ahal izateko, erakunde publikoen laguntza beharrezkoa du, honela ahal izan dadin euskararen aldeko lanetan profesional taldeak sartzea. Eta ez utz, beti bezala borondate oneko gizonen eskuetan bakarrik.

eskolaren aldeko laguntzak

Orain arte, nola honelako lanari ez zaion garrantzi haundirik eman, laguntzak pertsonalkiak izan dira gehinetan. Diputazioak zerbait lagundu izan du, Udalek oso gutxi egin dute, orain, Ikastolako elkarteak, eta Baztandarren Biltzarrek, beren laguntza osoa eskaini digute. Mil esker denei.

Euskal-Herri maitea

Gure herria geure aberria
zein polita eta zoragarria
zure jendea hezia ta jatorra
zure mendiak, belar, lore, ta
zuhaitzez beteak daudela
ikusten dituzte gure begiak

Gora Euskal-Herria
maite dezagun gure soterrria
sortu dezagun gure tartean
batasuna, eta elkartean bizi gaitezen
gure asaba zaharren lurrean
kontserba ditzagun ohiturak
jolasketak, eta abestiak
Gora zaharrak eta gazteak
Gizonezkoak eta eniakumeak
Hego, Ipar eta mundu guztiko senideak
utz dezagun haundikeria, txarkeria ta zabarkeriak

Bat garela ba dakigu, nahiz zazpi zatitan agertu
Hizkuntza bat dugu
nahiz era askotara mintzatu
eskuindarrak eta ezkertiarrek
badugu denontzat tokia
gure Euskal Herri maitean.